

Kitabe Yayınları: 40

KUR'AN KISSALARI BAĞLAMINDA AİLE OLGUSU

Ayşe ATEŞ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
Doç. Dr. Ahmet ABAY

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ocak 2023

ISBN: 978-605-72717-1-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KUR'AN KISSALARI BAĞLAMINDA
AİLE OLGUSU

Ayşe ATEŞ

Ankara 2023

Ayşe ATEŞ

1984 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. 2002 yılında Kahramanmaraş Anadolu İmam-Hatip Lisesinden, 2007'de Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2007'de Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak atandı. 2014-2017 yılları arasında "Kur'an Kıssaları Bağlamında Aile Olgusu" konulu teziyle Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Tefsir Ana Bilim Dalında yüksek lisansını tamamladı. 2017-2022 yılları arasında ise "Va'id Ayetlerinin Muhatap Kitle Açısından Değerlendirilmesi" konulu teziyle doktora-sını tamamladı. Halen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Kahramanmaraş Merkez Atatürk Anadolu Lisesinde öğretmen olarak görevini sürdürmektedir.

Merhum babam Yaşar KAHRAMAN'ın aziz hatırasına...

ÖN SÖZ

Kur'an-ı Kerim'in önemli bir kısmı kıssalardan müteşekkildir. Kur'an kıssaları ibret ve ders maksadı ile Peygamberlerin ve örnek şahsiyetlerin başına gelen olayların anlatılarak muhatabı iyiye teşvik eden ve kötülükten sakındıran en önemli anlatım araçlarından biridir. Kıssalar düz bir anlatımdan ibaret olmayıp işlevsel bir özelliğe sahiptir. Sadece tarihi bilgi sunmak değil birçok amaca matuftur. Doğrudan veya dolaylı yönden muhatabına bir takım mesajlar aktarmaktadır. Her kıssanın kendi dünyasında yaşanmış bir hayat hikâyesi vardır. Bu yaşanmışlıklarda verilen mesajları kendi bağlamında okumak, aynı zamanda günümüzde ne anlam ifade ettiğini açığa çıkarmak oldukça önemlidir.

Bu çalışmamızda bütüncül bir bakış açısıyla genelde Kur'an'da özelde kıssalarda peygamberlerin ve örnek şahsiyetlerin aile hayatlarındaki tecrübelerinden faydalanarak, onların tutum ve davranışlarını doğru bir biçimde ortaya koymaya çalıştık. Nitekim her kıssada ayrı bir hayat tecrübesi vardır. Her insan aile hayatının bir parçasıdır. Dolayısıyla onların anne-baba, karı-koca, evlat ve kardeş olarak yaşadıkları tecrübelerin bugünün insanının zihin ve duygu dünyasında karşılık bulması kaçınılmazdır. Ailenin sağlıklı bir şekilde işlevini sürdürmesi için kıssalardaki doğru tutum ve davranışları keşfetmek önemlidir. Bu keşif sayesinde insan yaşananları hayatına doğru bir biçimde aktaracaktır.

Kıssaların ailevi yönüyle ilgili olan bu çalışmanın ilk bölümündeki kavramsal çerçeve başlığı altında Kur'an'da geçen kasas, hadis, nebe, haber, ustûre gibi kelimeler üzerinde durulmuştur. Daha sonraki başlıklar altında kıssaların muhtevası, kıssaların

masalsı ve mitolojik unsurlar içerip içermediği, kıssaların öne çıkan özellikleri, kıssaların maksatları ve mesajları ele alınmıştır. Yine bu bölümde Kur'an'da aile olgusu başlığı altında aile, evlilik, eş ve çocuklar gibi konular ele alınmıştır. İkinci ve son bölümde ise kıssalardaki aile hayatlarına geçilmiş, örnek şahsiyetlerin anne, baba, eş, evlat, kardeş olarak aralarındaki olan ya da olması gereken davranışlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmamda her zaman beni cesaretlendiren ve çalışma azmimi artıran değerli hocalarım Prof. Dr. Ahmet ÖZ ve Doç. Dr. Ahmet ABAY'a, maddi manevi destekleriyle yanımda olan kıymetli aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Ayşe ATEŞ
Kahramanmaraş-2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ-----	7
KISALTMALAR LİSTESİ-----	11
GİRİŞ-----	13

BİRİNCİ BÖLÜM

KUR'AN'DA KISSA VE AİLE

1.1. Kısas ve Kavramsal Çerçevesi-----	15
1.2. Kıssaların Muhtevası-----	20
1.2.1. Masalsı ve Mitolojik Unsurlarla Kısas İlişkisi-----	24
1.2.2. Kıssalarda Öne Çıkan Özellikler-----	32
1.3. Maksatları ve Mesajları Bakımından Kıssalar-----	37
1.4. Kur'an'da Aile Olgusu-----	45
1.4.1. Kur'an'da Evlilik ve Eşler Arası İlişkiler-----	46
1.4.2. Kur'an'da Çocuk-----	53
1.4.3. Kur'an'da Anne Baba-----	58

İKİNCİ BÖLÜM

KUR'AN'DA PEYGAMBERLER VE AİLELERİ

2.1. Peygamberler ve Aileleri-----	63
2.2. Aralarında Uyum Olan Eşler-----	64
2.2.1. Hz. Âdem ve Hz. Havva-----	64
2.2.2. Hz. İbrahim ve Eşleri-----	69
2.2.3. Hz. Eyyub ve Eşi-----	73
2.2.4. Hz. Zekeriya ve Eşi-----	79
2.2.5. Hz. Musa ve Eşi-----	81
2.2.6. Uyumlu Eşlerin Temel Özellikleri-----	88
2.3. Aralarında Uyumsuzluk Olan Eşler-----	90
2.3.1. Hz. Nuh ve Eşi-----	90
2.3.2. Hz. Lut ve Eşi-----	91

2.3.3. Firavun ve Eşi-----	96
2.3.4. Uyumsuz Eşlerin Temel Özellikleri -----	100
2.4. Ailede Çocuk -----	101
2.4.1. Hz. İbrahim'in Duası-----	102
2.4.2. İmran'ın Karısının Duası-----	106
2.4.3. Hz. Zekeriya'nın Duası-----	108
2.4.4. Peygamberlerin Dualarında Çocukların Temel Özellikleri -	113
2.5. İnanç Noktasında Ailede Evlat Ebeveyn Uyumu-----	114
2.5.1. Hz. İbrahim ve Oğlu-----	114
2.5.2. Hz. Şuayb ve Kızları -----	117
2.5.3. Hz. Yakup ve Oğulları-----	120
2.5.4. Hz. Musa ve Annesi-----	129
2.5.5. Hz. Meryem ve Oğlu -----	134
2.5.6. Hz. Lokman ve Oğlu -----	139
2.5.7. Uyumlu Evlatların Temel Özellikleri -----	153
2.6. İnanç Noktasında Ailede Evlat Ebeveyn Uyuşmazlığı-----	154
2.6.1. Hz. Nuh ve Oğlu-----	154
2.6.2. Hz. İbrahim ve Babası -----	161
2.6.3. Uyumsuz Evlatların Temel Özellikleri-----	166
2.7. Ailede Kardeş -----	167
2.7.1. Hz. Âdem'in Oğulları -----	167
2.7.2. Hz. Yusuf ve Kardeşleri-----	175
2.7.3. Hz. Musa ve Kız Kardeşi-----	183
2.7.4. Hz. Musa ve Hz. Harun -----	184
2.7.5. Peygamberlerin Kardeşleriyle İlişkilerindeki Olumlu ve Olumsuz Yönler-----	190
SONUÇ -----	193
KAYNAKÇA -----	201